



**“Elkar ezagutzen”**

**Tolosaldeko  
I.Inmigrazio Plana**

**(2007-2009)**

**TOLOSALDEA GARATZEN**

Tolosaldeako biztanleok ondo baino hobeto dakigu emigratzea zer den. Herritar ugari euren etorkizuna lantzeko asmoz joan ziren Amerika mendebaldera edo Latinoamerikara, eta beste asko hurbilagotik etorri ziren, Gaztela edo Extremaduratik, gure industrietan lan egiteko. Orain beste herrialde batzuetako herritarrak dira (Ekuador, Maroko, Errumania, Kolonbia, Argentina,...) etorkizun hobearen bila geure eskualdera hurbiltzen direnak.

Ezin dugu memoria historikoa galdu eta, zalantzarik gabe kultura anitzekoa izango den etorkizuna aurrean dugunean, ezin dugu beste alde batera begiratu. Aniztasuna aberastasuna da, baina erronkak ere badakartza berarekin. Aldaketak gogorrek dira, nahiz eta bizirik dauden gizarteak eragile nagusia izan. Jatorri, hizkuntza, kultura eta ohitura ezberdinetako herritarrok ahalik eta modurik zuzen eta harmonikoenean elkarrekin bizitzen ikasi behar dugu. Euren etorkizuna gurekin batera lantzerako datozenak ez dira lan-eskua bakarrik, irrika eta balioak, bai eta akatsak ere, dituzten pertsonak baino. Ez da bidezkoa geure artean bigarren mailako herritar gisa bizitzea.

Hori dela eta, behar-beharrezkoa da udalek herritar hauek hartzeko oinarri sendoak ezartzea. Helburu hori buruan sortu da, hain zuzen ere, Tolosaldeako I. Inmigratio Plan (2007-2009) hau. Bertan, eskualdeko biztanle berrien eta jada bertan bizi ginenen arteko integrazioaren alde lan egiteko, konpromisoa biltzen da. Horretarako, erakunde eta gizarte eragile guzti-guztien laguntza behar du. Bai eta herritar guztiena ere.

Jokin Bildarratz  
TOLOSALDEA GARATZENEN KOLEKTIBO BILKURAREN LEHENDAKARIA

# AURKIBIDEA

1.-SARRERA

2.-MIGRAZIOAREN ERREALITATEA TOLOSALDEAN

3.-ARAU-ESPARRUA

4.-KONTZEPTUAK ETA PRINTZPIO ARTEZKARIAK

5.-HELBURUAK

6.-EKINTZAK

**I ARLOA:** **Harrera eta gizarte baliabideak/** acogida y recursos sociales

**II ARLOA:** **Etxebizitza/** Vivienda

**III ARLOA:** **Lana/** trabajo

**IV ARLOA:** **Hezkuntza/** educación

**V ARLOA:** **Osasuna/** salud

**VI ARLOA:** **Partaidetza/** participación

**VII ARLOA:** **Sensibilizazioa/** sensibilización

**VIII ARLOA:** **Euskara/** euskara

**IX ARLOA:** **Bakarrik dauden adin txiki etorkinak/**menas

7.-METODOLOGIA

8.- FINANTZAKETA

## 1.-SARRERA

Mugimendu migratzaileek eragiten duten gizarte-aldaketa gure eskualdean hasi berri da eta, horregatik, bizikidetzaren onaren oinarriak ezartzeko une egokia da. Bestelako hizkuntzak, kulturak eta bizitza ulertzeko moduak dituzten geroz eta pertsona gehiago egotea harrera-gizartearentzat estimulua izateaz gain, erronka ere bada. Gure iharduteko modua berriro pentsatzera eta osagai berriez aberastera behartzen gaitu. Doitzeko prozesu honetan zailtasunak sor daitezke, baina hauek txikiagoak izango dira aurrea hartzen eta behar bezala heltzen baldin badakigu.

Etorri berriak gure artean bigarren mailako hiritar gisa bizi daitezten eta lan-merkatuko edo gizarte-zerbitzuak eskuratzeko lehiakidetzat ikus ditzagun saihestu nahi dugu. Tolosaldera iritsi diren beste herrialde batzuetako pertsonak ez dira ostalaritza, eraikuntza, basoko zeregin edo etxeko zerbitzuko lan-esku merkea bakarrik, besteek bezalako eskubide eta betebeharrak dituzten hiritarrak baizik. Bere lan-indarraz gain, berekin batera kultur aberastasuna, balioak, ametsak, bizitza ulertzeko modua... ere ekartzen dituzte. Bere arazo asko, hala nola langabezia, etxebizitzaren garestitasuna edo lan-kolokatasuna, bertako herritarrek ere pairatzen dituzte. Baina horiek bidean bestelako eragozpen gehigarri ere topatzen dituzte, atzean bere lurraldea, kultura, pertsona maiteak... utzi dituztelako herrialde arrotz batean zerotik hasteko, bertako atzeritarrei buruzko legeriak, gainera, gizartearen ikusezin izatera eramaten ditu.

Plan honetan, 2007-2009 aldian aplikatuko den honetan, ez dago errezeta magikorik. Bertan agertzen diren neurrien prestaketan, eskualdeko inmigrazio arloan lan egiten duten hainbat eragilek lagundu dute. Bere helburua bizitza osoa Tolosaldean daramaten biztanleen, iritsi berri direnen eta iritsiko direnen arteko bizikidetzaren laguntzea eta denek aukera berberak izan ditzaten lortzea da. Plana garatzea eta aplikatzea politiko eta teknikarien zuzeneko erantzukizuna da. Baina bertan jasotako neurriak eragingarriak izango dira baldin eta biztanle gehienek helburuok bere egiten badituzte soilik.

## **2.-MIGRAZIOAREN ERREALITATEA TOLOSALDEAN**

Plan eraginkorra egiteko ezinbestekoa da berau aplikatu behar den eskualdeko migrazioaren errealitatea ezagutzea. Horregatik, 2006. urteko udaberrian Tolosako Udalak eskualdeko inmigrazioari buruzko azterketa egin zuen.

Txostenak bere baitan atal kuantitatiboa eta kualitatiboa hartzen ditu. Aurrenekoan 2004. urteko abenduan eskualde osoan eta udal bakoitzean erroldatuta dauden atzerriko biztanleei buruzko datuak eta baita eskualdeko ikastetxeetan 2004/2005 ikasturte hasieran matrikulatuta zeuden ikasle etorkinenak aztertu dituzte. Atal kualitatiboan gizarteko hainbat aktoreri (arduradun politiko eta sindikalak, osasun, hezkuntza eta enpleguko programen profesionalak, elkarteak...) eta etorkinei beraiei egindako 28 bat elkarrizketa jasota daude. Horien bidez, inmigrazioaren fenomenoaren Tolosaldean nola bizitzen ari den ezagutzea eta iharduteko proposamenak biltzea espero zen.

### **Datu demografikoak**

- Tolosaldea Gipuzkoako azkenaurrekua da (Goierriren atzetik eta Deba Garaiaren aurretik) atzerritarren kopuruari dagokionez. Izan ere, Tolosaldeko atzerritarren ehunekoa %1,74koa da; hau da, EAEko batez-bestekoa (%3,4) baino puntu eta erdi gutxiago. Etorkin kopururik handiena duen eskualdea Bidasoa Beherea da (%3,64), EAEko batez bestekoa ere gainditzen baitu.
- EBtik kanpoko atzerritarren gorakada 2000. eta 2004. urte bitartean hirukoiztu egin da gure eskualdean. Epealdi horretan bertan, eskualdeko guztizko biztanleria ere hazi egin zen (859 biztanle gehiago): horietatik 378 EBtik kanpoko atzerritarrak izan ziren, hau da, erroldatutako pertsonen %44,47.
- 2004. urtean 45.288 lagun zeuden erroldatuta Tolosaldean (22.845 gizonezko eta 22.349 emakumezko); horietatik 601 EBtik kanpoko herrialdeetakoak ziren (327 gizonezko eta 274 emakumezko).

- Tolosaldean EBtik kanpoko atzerritarrak dira nagusi, alde handiarekin gainera (%76,07); EB15etik, AEBetatik eta Kanadatik datozen etorkinen aurrean (%23,92).
- Nazionalitate nagusia latinoamerikarra da; hala ere, Marokok du bigarren tokia eta lehenengoa, berriz, Ekuadorrek. Nabarmentzekoa da Europako gainerako herrialdeetatik (EB25etik kanpoko herrialdeetatik) etorritako atzerritarren gorakada; izan ere, atzerritar horien kopurua bost bider hazi da 2000. urtetik hona.
- EBtik kanpoko herrialdeetako atzerritar gehien dituzten hiru udalerririk honako hauek dira: TOLOSA (214), VILLABONA (91) eta ZIZURKIL (81). Hala ere, ordena aldatu egiten da EBtik kanpoko atzerritarren eta biztanle guztien arteko proportzioari erreparatzen badiogu: ZIZURKIL (%2,84), ASTEASU (%1,63) eta VILLABONA (%1,60). Tolosa bosgarren postuan dago, termino erlatiboetan.
- 2004. urtean, etorkin gehienak gizonezkoak ziren; hala ere, desberdintasunak nabariak dira jatorrizko kontinentearen arabera (Afrikako etorkin gehienak gizonezkoak dira -gizonezkoen kopuruak bikoiztu egiten du emakumezkoen kopurua- eta latinoamerikarren artean, berriz, emakumezkoak dira nagusi, nahiz eta sexuen arteko aldea txikiagoa izan).
- Adinari dagokionez, pertsona gehienak 25 eta 44 urte bitartekoak dira eta, beraz, lan egiteko adinean daude. Horrenbestez, etorkin gehienak lan egiteko asmoz etortzen direla esan dezakegu (izan ere, egoera erregularizatu nahi duen etorkin orok ezinbestean aurkitu behar du lan-kontratu bat). Adin-talde horretan biltzen dira seme-alabak dituzten pertsona gehienak eta horrek "bigarren belaunaldiaren" fenomenoak dakar berekin.

## 3.-ARAU-ESPARRUA

Tolosaldeako Inmigrazio Plana ez da ekimen isolatua. Bere printzipio eta helburuak Inmigrazioari buruzko Euskal Planaren barruan jasota dauden berberak dira, gobernu autonomikoak berau 2003. urteko abenduaren 9an onetsi zuen, eta, gainera, nazioarte, estatu eta autonomiako arau ugariren mende ere badago. Baina, hala eta guztiz ere, udalerriek eta elkargoek maniobratzeko margena badute, tokiko eremua hiritarrendik gertuen dagoena eta bere gizarteratzean gehien eragiten duena baita.

1. Nazioarteko legeria.
  - Nazio Batuen araudia.
  - Europar Batasunaren araudia.
  - Aldebiko nazioarteko itunak.
2. Estatuko legeria.
3. Autonomiako legeria.

### 3.1. NAZIOARTEKO LEGERIA

**3.1.1 Nazio Batuen araudia.** Bere oinarri nagusia 1948. urteko Giza Eskubideen Deklarazio Unibertsala da, baina nazioarteko erakunde honen bestelako adierazpen eta itunek ere garrantzi handia dute etorkinen eskubideen esparruan:

- Arraza Diskriminazioko forma guztiak Ezabatzearen gaineko Deklarazioa (1963).
- Lurralde Asiloaren gaineko Deklarazioa (1967).
- Erljioan edo Usteetan oinarritutako Intolerantzia eta Diskriminazioko era guztiak Ezabatzearen gaineko Deklarazioa (1981).
- Bizi diren Herriko Nazionalak ez diren Banakoen Giza Eskubideen gaineko Deklarazioa (1985).
- Nazio edo Etnia, Erljio eta Hizkuntzako Gutxiengoetako Kide diren Pertsonen Eskubideen gaineko Deklarazioa (1992).

Halaber, Espainiar Estatuak Nazio Batuek egin dituzten giza eskubideei buruzko hitzarmen gehienak berretsi ditu, baina ez du hala egin zinez garrantzitsua den batekin, Langile Migratzaileak eta bere Senideak

Babesteko Hitzarmena (1990) alegia, 2003. urteko uztailaren 1etik indarrean dagoena.

Izenpetu diren itunen artean, honakoak nabarmentzen dira:

- Errefuxiatuen estatuaren gaineko hitzarmena (1951) eta bere Protokolo Gehigarria (1967).
- Aberrigabeen Estatutuari buruzko hitzarmena (1954).
- Aberrigabeziako kasuak murrizteko hitzarmena (1961).
- Arrazagatiko Diskriminazioa Ezabatzeko Hitzarmena (1965).

**3.1.2 Europar Batasunaren araudia.** Espainiar Estatuak, Europako Batasuneko kidea den aldetik, erakunde horrek kontu migratzaileei dagokienez garatutako legeriaren mendean dago. 1997. urtean Amsterdamgo Ituna sinatu zutenetik, kide diren estatuak asilo, inmigrazio eta mugen kontroleko alorretan lotzen dituen erkidegoko araudia hartzea juridikoki egin daiteke. Horren bidez Europar Batasuneko Itunean *Bisatu, asilo, inmigrazio eta pertsonen joan-etorri askearekin lotutako bestelako politikoei* buruzko IV. Titulua gaineratu zuten. Baina 1999. urteko urriko Tampereko gailurraz geroztik bereziki, inmigrazio eta asiloari buruzko Erkidegoko politikaren oinarritzko ildoak ezarri ziren: jatorri eta igarotzako herrialdeekin elkarlanean aritzea; asilo komuneko Europako sistema sortzea; hirugarren herrialdeetako nazionalen bidezko tratua ematea eta migrazio-fluxuen kudeaketa.

Europar Batasunak asiloari buruzko politika bateratuak inmigrazioari buruzkoak baino gehiago garatu ditu, eta, azken hauen barruan, fluxuen kontrolari bultzada handiagoa eman zaio etorkinen jatorrizko herrialdeekin izan beharreko elkarlanari edo bere gizarteratzeari baino. Beraz, esparru honetan erkidegoko araudiaren aurrerapen handiagoak gertatu ezean, hirugarren herrialdeetako nazionalak sartzeko eta geratzeko baldintzak araupetzea, oraindik ere, neurri handi batean kide diren Estatuaren berezko eskumenak dira, eta gauza bera gertatzen da lan-baimenak emateko prozedurei dagokienez.

Migrazioaren esparruko erkidegoko araudiaren barruan honakoak nabarmentzen dira:

- Giza Eskubideak eta Funtsezko Askatasunak Babesteko Europar Hitzarmena (1950).
- Langile Migratzaileen Legezko Estatuari buruzko Europar Hitzarmena (1977).
- Torturari eta bestelako tratu krudel, anker edo iraingarriei Aurrea hartzeko hitzarmena (1987).
- Gutxiengo Nazionalak Babesteko Esparru Hitzarmena (1995).
- Dublingo Hitzarmena (1990) eta aplikazioak.
- Schengengo Akordioak (1985).
- Amsterdamgo Ituna (1997).
- Tampereko Kontseilua (1999).
- Kontseiluaren 2000/43 Zuzentaraua, pertsonen, arraza eta etniako jatorria alde batera utzita, tratu berdintasuneko printzipioa aplikatzeari buruzkoa.
- 2000/78 zuzentaraua, enpleguan eta okupazioan tratu-berdintasunerako esparru orokorra ezartzeari buruzkoa.

**3.1.3 Aldebiko itunak.** Espainiar Estatuak aldebiko itunak izenpetu ditu etorkinen jatorriko herrialde nagusiekin, eta horietan sasoiko langileen kontratazioa bezalako kontuak araupetuta daude.

- Espainia eta Kolonbiaren arteko 2001. urteko maiatzaren 21eko akordioa, laneko fluxu migratzaileen araupetze eta ordenamenduari buruzkoa.
- Espainiako Erresumaren eta Ekuadorko Errepublikaren arteko 2001. urteko maiatzaren 29ko akordioa, fluxu migratzaileen araupetze eta ordenamenduari buruzkoa.
- Espainiako Erresumaren eta Marokoko Erresumaren arteko 2001. urteko uztailaren 25eko akordioa.
- Espainiako Erresumaren eta Dominikar Errepublikaren arteko 2001. urteko abenduaren 17ko akordioa, laneko fluxu migratzaileen araupetze eta ordenamenduari buruzkoa.
- Espainiako Erresumaren eta Errumaniaren arteko akordioa, bi Estatu hauen arteko laneko fluxu migratzaileen araupetze eta ordenamenduari buruzkoa, Madrilen 2002. urteko urtarrilaren 23an izenpetutakoa.
- Espainiako Erresumaren eta Poloniako Errepublikaren arteko 2002. urteko maiatzaren 21eko akordioa, bi estatuen arteko fluxu migratzaileen araupetze eta ordenamenduari buruzkoa.

- Espainiako Erresumaren eta Bulgariako Errepublikaren arteko 2003. urteko urriaren 28ko akordioa, bi estatuen arteko laneko fluxu migratzaileen araupetze eta ordenamenduari buruzkoa.

### **3.2. ESTATUKO LEGERIA**

- Espainiako Konstituzioa (1978). 149.1.2<sup>a</sup> artikuluan xedatzen du nazionalitatea, atzerritartasuna, emigrazioa eta asilo-eskubidea Estatuaren berezko eskumenak direla, hortaz, honi dagokio arlo hauei buruzko legeak egitea. Hala ere, bere 148. artikuluan, etxebizitza, kultura, gizarte-laguntza, hezkuntza eta osasuneko eskumenak Autonomia Erkidegoei uzten dizkie, hauek oinarritzkoak izanik herritar guztien integrazioarako.
- Kode Zibila. Espainiar naziotasuna eskuratzeko baldintzak araupetzen ditu, besteak beste.
- Toki Araubideari buruzko Oinarriak araupetzen dituen apirilaren 2ko 7/1985 Legea eta bere ondorengo aldaketak. Erroldatzeak, besteak beste, araupetzen ditu eta tokiko erakundeen eskumen esparrua ezartzen du.
- Urtarrilaren 11ko 4/2000 Lege Organikoa, Espainiako atzerritarren Eskubide eta Askatasunei eta bere Gizarteratzeari buruzkoa, bitan aldatu dute: azkenekoa azaroaren 20ko 14/2003 Lege Organikoak eginda, eta aurrenekoa, indarrean sartu baino hamabi hilabete lehenago, abenduaren 22ko 8/2000 Legeak egindakoa. Atzerritarrei buruzko Estatuko lehendabiziko araudia uztailaren 1eko 7/1985 Lege Organikoa izan zen. Atzerritarrei buruzko espainiar zuzenbidea egon den azkeneko 20 urte hauetan, gainera, araupetzeko aparteko lau prozesu gertatu dira (1986, 1991, 1996, 2000 eta 2001).
- Abenduaren 30eko 2393/2004 Errege Dekretua, Espainiako atzerritarren Eskubide eta Askatasunei eta bere Gizarteratzeari buruzko urtarrilaren 11ko 4/2000 Lege Organikoaren araudia onesten duena. Ekainaren 20ko 864/2001 Errege Dekretua aldatzen du. Bere hirugarren xedapen iragankorrean "normalizatzeko" prozedura jasota dago egoera irregularrean dauden etorkinei zuzenduta.
- Otsailaren 14ko 178/2003 Errege Dekretua, Europar Batasuneko kide diren Estatuetakoa eta Europako Esparru Ekonomikoari buruzko

Akordioan parte hartzen duten bestelako Estatuetak nazionalak Espainian sartu eta egoteari buruzkoa.

### **3.3. AUTONOMIA ESPARRUA**

Euskal Autonomia Erkidegoak, bere Autonomia Estatuaren 9.2 artikulua araberaren arabera, bere eskumenen artean, "hiritarrek bere oinarriko eskubide eta betebeharren erabilera egokia bermatzea"; "bizi eta laneko baldintzen hobekuntza sustatzea"; "enpleguaren gehikuntza eta egonkortasun ekonomikoa sustatzea" eta "banakoaren eta bere taldeen askatasuna eta berdintasuna eraginkorrak eta benetakoak izateko baldintzak sustatzea" ditu.

Halaber, Estatuak berak bere 7.1 artikuluan adierazten duen bezalaxe, bere eginkizunetako bat "bere herritar guztiek Euskadiko bizitza politikoan, ekonomikoan, kulturean eta sozialean parte hartzen dutela erraztea" da. Horregatik guztiagatik, atzerritarrei buruzko kontuetan legeak egiten dituen eta administratzen duena Estatua izan arren, Euskal Autonomia Erkidegoak, hezkuntza, osasun, etxebizitzan eta gizarte-ongizatean dituen eskumenak direla kausa, zeregin garrantzitsua du etorkinak gizarteratzeko orduan.

Eusko Jaurlaritzak 2003. urteko abenduaren 9an onetsi zuen 2003-2005eko I. Inmigratio Planak esplizituki adierazten du "Eusko Legebiltzarra eskuduna dela atzerritarra Atzerritarrei buruzko Legean aurreikusita daudenak baino eskubide gehiago edukitzera eramaten duten arlokako hainbat materia arautzeko". Aipatutako Plan hori nahasita dauden instantzia publikoen esku-hartzeak, eta baita hauek gizarte zibilarekin ere, koordinatu eta integratzeko nahia duela" jaio da.

Euskal Autonomia Erkidegoak bere egitura errealitate berri honetara egokitu zuen eta 2001. urtean Inmigratio Zuzendaritza Berezia sortu zuen, Etxebizitza eta Gizarte Gaietarako Sailera atxikita. Zuzendaritza honek, bere eginkizunen artean, eta otsailaren 12ko 40/2002 Dekretuaren arabera, inmigratio arloan Estatuarekin eta bestelako Administrazio Publikoekin koordinatzeko mekanismoak eta tresnak proposatzea jasota dago.

Lehendabiziko neurrietako bat ekainaren 25eko 155/2002 Dekretua izan zen. Honek erakunde publikoei eta pribatuei inmigrazioa langile teknikoak kontratatzeko, gastu materialetarako eta udal abegi-sarea sortzeko helburua duten Inmigratioari buruzko Tokiko Planak egin edota aplikatzeko eman beharreko laguntzak araupetzen ditu. Aipatutako laguntza horien kontsolidazioa 200/2003 dekretuan jasota dago. Halaber, abuztuaren 30eko 200/2002 Dekretuak Etorquinek Euskal Herrian Gizarteratzeko eta Gizartean Parte Hartzeko Foroa sortu zuen. Foro honek GKE, sindikatu, enpresari eta administrazio publikoen arteko hausnarketa eta koordinaziorako gunea izan nahi du.

Ondoren, Inmigratioaren Euskal Behatokia sortu zen Euskal Herriko Unibertsitateko I. eta II. Soziologia Sailarekin elkarlanean; Heldu programa, hiru lurralde historikoetako Abokatuen Elkargo Ofizialekin egindako hitzarmenaren bidez etorkinei laguntza juridiko eta soziala emateko eta Kultur arteko Bitartekaritza eta Hezkuntzako Erkidegoko Ekimenak Koordinatzeko Biltzen zentroa. Halaber, Hezkuntza, Unibertsitate eta Ikerketa Sailak ikasle etorkinei arreta eskaintzeko programa ere prestatu du.

Honakoak dira etorkinen gizarteratzean eragin handien duten arau autonomikoetako batzuk, halere, herritarrak diren aldetik askoz gehiago dira eragiten dieten legeak:

- Autonomia Estatutua, abenduaren 18ko 3/79 Lege Organikoak onetsita.
- Gizarteko Bazterkeriaren aurkako 12/1998 Legea, maiatzaren 22koa. Azaroaren 10eko 8/00 eta 9/00 aldaketak.
- 2002. urteko otsailaren 15eko 40/2002 dekretua, Etxebizitza eta Gizarte Gaietako Sailaren egitura organiko eta funtzionalari buruzkoa.
- Ekainaren 25eko 155/2002 Dekretua, inmigratioaren esparruan jarduerak egiteko laguntzak araupetzen dituena.
- Abuztuaren 30eko 200/2002 Dekretua, Etorquinek Gizarteratzeko eta Gizartean Parte Hartzeko Foroa sortu zuena.
- 200/2003 Dekretua, atzerriko etorkinak hartzeko sarea finkatzeko udal oinarriko tokiko erakundeei laguntzak ematekoa.

### **3.4. TOKIKO ARAUDIA**

Udal mailako eremua hiritarrendandik gertuen dagoena da eta, gainera, Toki Araubideari buruzko Oinarriak araupetzen dituen apirilaren 2ko 7/1985 Legeak udalerriei “era guztietako jarduerak sustatzeko eta auzo-erkidegoaren premiak eta aspirazioak asetzen laguntzen duten zerbitzu publikoak eskaintzeko” gaitasuna ematen die azken horiek “bere eskumenen baitan” sartzen badira. Hori dela kausa, zinez garrantzitsua da Inmigrazioko Tokiko Planak edukitzea, tokiko erakundeen konpromiso eta helburuen esparrua finkatzen dutenak.

Legeak tokiko erakundeentzat hainbat eskuduntza gordetzen ditu, eta hauetan berebiziko garrantzia du inmigrazioaren arloak, eskumenen artean honako hauek daude:

- Segurtasuna toki publikoetan.
- Hiriko bideetan ibilgailu eta pertsonen zirkulazioa antolatzea.
- Hirigintzako antolamendua, kudeaketa, burutzapena eta diziplina; etxebizitzaren sustapena eta kudeaketa.
- Erabiltzaile eta kontsumitzaileen defentsa.
- Osasungarritasun publikoa babestea.
- Osasunaren oinarriko arretaren kudeaketan parte hartzea.
- Hilerriak eta hileta-zerbitzuak.
- Gizarte-zerbitzuak eta sustapen eta gizartean birtxertatzekoak ematea.
- Kultur eta kirol iharduerak edo instalazioak; astialdiaren okupazioa; turismoa.
- Irakaskuntzako programazioa parte hartzea eta Hezkuntzako Administrazioarekin elkarlanean aritzea herri ikastetxeak sortu, eraiki eta sostengatzerakoan, horiek kudeatzeko organoetan esku hartzea eta derrigorrezko eskolatzea zaintzerakoan parte hartzea.

Baina, eskumen-esparrua zabal daiteke, Legean bertan jasota dagoen bezalaxe. Bere 25. artikuluan arabera, udalerrak “bere interesak kudeatzeko eta bere eskumenen esparruan, era guztietako jarduerak sustatu eta auzo-erkidegoaren premiak eta aspirazioak asetzen laguntzen duten zerbitzu publikoak eskaini ahal ditu”.

Halaber, bere 27. artikuluan, Legeak ahalbidetzen du “Estatuko, Autonomia Erkidegoetako Administrazioak eta bestelako toki erakundeek udalerriei bere interesekin lotutako alorreko eskumenak gauza ditzaten eskuordetzea, beti ere horren bidez kudeaketa publikoaren eraginkortasuna hobetzen bada eta hiritarren partaidetza handiagoa lortzen bada”. Eta, azkenik, bere 28. artikuluan “udalerriek beste Administrazio Publikoen berezkoak direnen iharduera osagarriak eta, zehazki, hezkuntza, kultura, emakumea sustatu, etxebizitza, osasuna eta ingurumena babesteari buruzkoak, egiteko” aukera jasota dago.

## **4.-KONTZEPTUAK ETA PRINTZIO ARTEZKARIAK**

Tolosaldeako Inmigratio Planaren oinarrian dagoen esparru ideologikoa Inmigratioari buruzko Euskal Planak duen berbera da. Horrek esan nahi du oinarrizko kontzeptu eta printzipio artezkari berberak dituztela.

### **4.1. KONTZEPTUAK**

#### **4.1.1. Inmigratio kontzeptua**

- Tolosaldeako Inmigratio Planak uste du beste herrialde batzuetako pertsonen etorrera, behar bezala erabilita, fenomeno positiboa izan daitekeela euskal gizartearentzat, ekonomia eta kulturaren esparrutik aberastu egiten baitu. Horrek ez du ezkutatu nahi, baina, kultur anitza den gizarte hau doitzeko prozesuan aurre egin beharreko zailtasunak agertuko direla. Era berean, ez da ahaztu nahi migratio mugimenduen oinarria hainbat eta hainbat herrialdetako desberdintasun handiak eta gatazka larriak direla.
- Inmigratioa ez dugu lanaren ikuspegitik bakarrik begiratu behar. Etorkina ez da langilea soilik, bere eskubide eta betebeharrak dituen herritarra bereziki baizik.
- Migratio mugimenduak etengabeak izan dira historian zehar eta, hala, egitura-fenomenoa dira gizarte modernoetan, Oso prozesu dinamikoa da, administrazio publikoei azkar eta malgutasunez jokatzeko eskatzen diena.

#### **4.1.2. Bertakotze kontzeptua**

- Bertakotzea bi noranzkoko da: etorkinak eta bertako biztanleak elkarrekin egokitzeko prozesu dinamikoa dakar.
- Kulturartekotasuna funtsezkoa da bertakotzea gerta dadin. Kultura edo politikaren ikuspegitik, bertakotzea ez da ezinbestean nortasunen bateratzea edo abegi-gizartean bestelako kulturak asimilatzea. Bertakotzearen kontzeptu

aurreratua nortasun guztiak berdintasunean garatu ahal izatea eta horien arteko harremana gertatze dakartza.

- Bertakotzeak etorkinek gizarte hartzailearen kulturetan osoki eta askatasunez murgiltzeko aukera izan dezaten dakar. Politika publikoek partaidetza hori atxikimendu askearen eta ez asimilazio-prozesu baten ondorio izan dadin bermatu behar dute.
- Bertakotzea erantzukizun sozialaz onartu beharra dago, gizarte eta politikako eragileen interes partikularrak gainditzen dituen adostasun zabalaren bitartez.
- Bertakotzea bateraezina da irregulartasuneko kategoria juridikoa egotearekin.
- Bertakotzeak herritartasuna ezagutzea dakar. Gizarte integratuaren helburua ezin da erdietsi kultura arteko politikak eta prestazio sozial eta ekonomikoak batuta soilik. Erabateko bertakotzeak beste herrialde batzuetatik etorri diren pertsonak erkidego politikoa sartu ahal daitezen eskatzen du, horretarako herritar gisa ezagutuak izan daitezen beharrezkoa da.
- Bertakotzea guztikoa izan dadin, Inmigrazio Plana jada abiarazita dauden beste plan batzuekin koordinatu beharko da, esaterako, Euskara Biziberritzeko Plan Nagusiarekin, bateragarriak izan daitezen.

#### **4.1.3.Herritartasun kontzeptua**

- Tolosaldeako Inmigrazio Planak, Euskal Planak bezalaxe, premisatzat du etorkinak ez ditugula benetan bertakotu ez badiegu herritartasuna eta, ondorioz, Euskal Autonomia Erkidegoan herritartasuna izateak berekin dakartzan eskubide eta betebeharrak berdintasunean edukitzea, aitortzen. Herritartasuna erdiesteko izatezko egoitza beharrezkoa da, hortaz, zentzu klasikoko nazionalitateetik eta baita nortasuneko beste edozein elementutik ere bereizten da.

- Herritartasun inklusiboak erregularitasun eta irregularitasunaren arteko bereizketa alde batera uzten du.
- Herritartasun inklusiboak sektore publikoak bertakotzeko prozesuan erantzukizun nagusia izatea berekin dakar. Herritartasunak bide ematen dituen oinarrizko eskubideak bermatzen dituzten prestazioen kudeaketak erakunde publikoen esku egon behar du.

**4.2. FUNTSEZKO PRINTZIBIOAK.** Planaren oinarrian dauden funtsezko irizpide politikoak dira:

#### **4.2.1. Berdintasuna**

- Berdintasun printzipioak etorkinek, Euskal Autonomia Erkidegoko eskumenen esparruaren barruan, ahalik eta oinarrizko giza eskubide gehien (zibilak, sozialak, ekonomikoak, politikoak eta kulturalak) izan ditzaten dakar. Halaber, betebeharrak berdintasuna izatea ere dakar.
- Printzipio honek Estatu sozial eta demokratiko baten berezko prestazioak eta zerbitzuak berdintasunean eskuratu ahal izatea ere dakar. Orokorrak izan daitezkeen premietan normalizazio eta espezializazio printzipioa aplikatuko da etorkinen kolektiboaren berezkoetan. Printzipio honek gizon eta emakumeen arteko berdintasuna ere dakar, eta inmigrazio arloko politika guztiak sexuen arteko desberdintasunak ezabatzea zuzenduta egotera behartzen du.
- Berdintasun printzipioak desberdin izateko eskubidea murriztu beharrean sendotzen du. Desberdinari izan beharreko begiruneak garrantzi berezia du hizkuntza eta kulturaren esparruetan, eta eskuartze publikoa eskatzen du hala etorkinen jatorrizko kulturak babestu eta garatzeko nola euskal kulturaren txertatzeko.

#### **4.2.2. Erantzukizun publikoa**

- Etorkinen kolektiboaren bertakotzea botere publikoen erantzukizuna da, eta horien artean Udalak daude. Erantzukizun publikoko printzipio honen osagarri gizarte-

partaidetza dago. Ondorioz, botere publikoek, eskubideen garantia minimo eta normalizatuaren barruan, ahalik eta partaidetzarik zabalten bermatu behar dute.

#### **4.2.3. Gizarteko partaidetza**

- Partaidetzaren printzipioak politika publikoak egin eta kudeatzeko orduan horiek jaso behar dituzten taldeak kontuan hartzeko beharra dakar. Euskal Autonomia Erkidegoan dauden etorkinen kolektiboak partaidetza honen subjektu nagusia dira, partaidetza hori gizarte ororentzat ere aitortuta egonik.
- Partaidetzaren printzipioak gure sistema politiko eta instituzionala demokrazian sakontzea dakar. Gizarte demokratiko aurreratu batek kontu publikoetan ahalik eta partaidetza mailarik handiena ahalbidetu behar du.
- Boluntariora kritikoan oinarrituta dauden gizarte-mugimenduak espazio egokia dira abegi-gizarteak etorkinak bertakotu eta gizarteratzeko prozesuan parte har dezan.

**4.3. PRINTZIO OPERATIBOAK.** Planaren funtsezko printzipio edo ideologikoen mende dauden oinarrizko irizpideak dira:

4.3.1. Integralitatea eta zeharkakotasuna

4.3.2. Aurreneurriak

4.3.3. Normalizazioa

4.3.4. Koordinazioa

4.3.5. Ebaluazioa

#### **4.3.1. Integralitatea eta zeharkakotasuna**

Tolosaldeako Tokiko Planak gaur egun Tolosaldea osatzen duten 28 udalerriei zuzenduta dago eta inmigrazio arloan burutzen dituzten jarduketak antolatu nahi ditu beste herrialde batzuetatik datozen auzoko berri hauen integrazioa sustatzearren. Asmoa etorkinen errealitatea biztanle guztiei zuzendutako udal ekintzak zeharka txertatzea eta, aldi berean, bere premia bereziei eskudun diren zerbitzuetatik kasu egitea da.

#### **4.3.2. Aurreneurriak**

Tolosaldeako Tokiko Planaren helburua etorkinak gizartean baztertuta egon daitezen saihestea eta bere ongizatea sustatzea da. Horretarako oso garrantzitsuak dira abegi-biztanleak eskualdean bizi diren atzerritarren egoera, premia eta eskubideei buruz sentsibilizatzeko xedea dutenak. Eskualdeko auzoko berri hauen etorri diren gizartearen ezaugarriak ezagutaraztea ezinbestekoa da.

#### **4.3.3. Normalizazioa**

Berdintasun eta erantzukizun politikoko printzipioek biztanle etorkinak gizarteratzeko zerbitzuak eta prestazioak, ahalik eta maila handiengan, normalizatzen behartzen gaituzte. Normalizazioa osatzearen, espezializazioa beharrezkoa da etorkinen kolektiboaren premietan herritar guztienak ez diren eta bertakotzeko beharrezkotzat jotzen diren premia berezien kasuan.

#### **4.3.4. Koordinazioa**

Tolosaldeako Tokiko Planak erakundeen eta bestelako gizarte-eragileen arteko koordinazioa bultzatuko du, etorkinen kolektiboari zuzendurako zereginak burutzerakoan bikoiztasunak eta hutsuneak saihesteko helburuz.

Halaber, migrazio gaietan, inguruko udalerriekin eta inmigrazio mailan Tolosaldeako antzeko profila duten beste udalerrri batzuekin koordinatzearen alde ere egingo du.

#### **4.3.5. Ebaluazioa**

Prozesu migratzailea dinamikoa da. Hori dela eta, Tokiko Plan hau malgutasun handia duela jaio da, aurreikusitako aldaketetara egokitu ahal izateko. Tolosaldeako Garatzenek, urtero, Planaren burutzapena ebaluatuko du, bertan jasotzen diren adierazleak zein neurritan bete diren aztertuz.

## **5.-HELBURUAK**

Tolosaldeako Inmigrazio Planaren ezaugarri nagusia, Euskal Planarena bezalaxe, bere *zeharkakotasuna* da. Tolosaldeako 28 udalerriek etorkinak hartzeko oinarriak ezartzeko asmoa izateaz gain, jarduketak bestelako erakundeekin (Inmigrazio Zuzendaritza, Biltzen, Heldu, Inmigrazioari buruzko Euskal Behatokia, ikastetxeak, enplegu-zentroak, osasun-

zentroak...) eta gizarte-eragileekin (etorkinen elkarteak, ikasleen gurasoen elkarteak, GKE, sindikatuak, alderdiak,...) koordinatzeko xedea ere badu. Helburua ez da etorkinentzat bereziak diren zerbitzuak sortzea, dagoeneko daudenak hobetzea eta bestelako hizkuntzak, kulturak, erlijioak eta ohiturak dituzten pertsonak geroz eta gehiago izatera egokitzea baizik.

#### **5.1.-Helburu orokorrak** honakoak izango lirateke:

- **5.1.1.-**Udal zerbitzu guztien eta bestelako erakunde eta elkarten koordinazioa hobetzea, biztanle etorkinak hartzeko prozesua laguntzearen.
- **5.1.2.-** Gizarte kultur anitz bat lortu.

#### **5.2.-Helburu orokorrak** zenbait **helburu berezitan** ere eratuta daude:

- **5.2.1.-**Tolosaldeako biztanle guztien eskubideak eta betebeharrak berdintzea, horien jatorria edozein dela ere, eta udal esparru guztietan aukera-berdintasunaren printzipioa bermatzea.
- **5.2.2.-**Eskualdeko 28 udalerrien araudiak eta zerbitzu publikoak kudeatzeko ereduak egokitzea, biztanle etorkinen gorabeherak kontuan hartzen dituztela.
- **5.2.3.-**Biztanle etorkinek herritar guztientzat komunak diren prestazioak eta zerbitzuak berdintasunez eskuratu ahal izan ditzaten ziurtatzea (hezkuntza, etxebizitza, osasuna, kultura, gizarte-zerbitzuak, hiritarren partaidetza, lan-sustapena).
- **5.2.4.-**Etorkinen kolektiboek Tolosaldeako errealitate sozial eta kulturala ezagutu eta errespetatu dezaten laguntzea.
- **5.2.5.-**Bertako herritarrek etorkinen jatorrizko herrialdeen errealitate sozial eta kulturala ezagutu eta errespetatu dezaten laguntzea.
- **5.2.6.-**Etorkinekin burutzen dituzten jarduera guztietan generoko ikuspegia gaineratzea.
- **5.2.7.-**Etorkinek udalerrien bizitzan parte har dezaten indartzea.

- **5.2.8.-**Bertako biztanleak sentibilizatzea inmigrazioa abegi-gizartearentzat aberasgarria dela azpimarratzen dutela baina mugimendu migratzaileek eragiten duten gizarte-aldaketako prozesu honetan sor litezkeen zailtasunak ahaztu barik.
- **5.2.9.-**Biztanle etorkinen harreran esku hartzen duten profesionalen prestakuntza egokia sustatzea.
- **5.2.10.-**Tolosaldeako errealitate migratzailea, gaur egungoa, ezagutzea.

## **6.-EKINTZAK/ actuaciones**

Tolosaldeako Inmigrazioa Plana bederatzi arloetan banatzen da eta arlo bakoitzean hainbat ekintza proposatzen dira.

- I ARLOA: Harrera eta gizarte baliabideak/** acogida y recursos sociales
- II ARLOA: Etxebizitza/** Vivienda
- III ARLOA: Lana/** trabajo
- IV ARLOA: Hezkuntza/** educación
- V ARLOA: Osasuna/** salud
- VI ARLOA: Partaidetza/** participación
- VII ARLOA: Sensibilizazioa/** sensibilización
- VIII ARLOA: Euskara/** euskara
- IX ARLOA: Bakarrik dauden adin txiki etorkinak**

Atal honetan proposatzen diren neurriak Tolosan martxan dagoen Inmigrazio lan mahaian landu dira eta bultzatzeko ardura Tolosaldea Garatzen Eskualdeko Garapen Agentzian eskutan geratzen da, baina honen barne dauden Udaletxe guztien inplikazioa ezinbestekoa da, eskualdeko plan hau aurrera eman ahal izateko. Halaber, eskualde mailan lan egiten duten hainbat erakunde, elkarte eta eragileen arteko koordinazioa ezinbestekoa da.

**I ARLOA: HARRERA ETA GIZA BALIABIDEAK**  
**acogida y redacursos sociales**

**HELBURU ZEHATZAK** Objetivos concretos

**I.1. Iritsi berrientzat harrera eta informazioa eskuratzeko prozedimentuak eratu/** *Crear procedimientos de acogida y primera información para los recién llegados.*

**II ARLOA: ETXEBIZITZA**  
**vivienda**

**HELBURU ZEHATZAK** Objetivos concretos

**II.1 Bazterketa arriskuan dauden etorkinei, urgentziazko etxebizitzen erabilera bermatu/** *Garantizar el acceso a viviendas de urgencia del colectivo inmigrante en riesgo de exclusión.*

### **III.-ENPLEGUA ETA FORMAKUNTZA** **empleo y formación**

**HELBURU ZEHATZAK** Objetivos concretos

**III.1 Lan munduan sartzeko oztopoak gainditzen lagundu/***Superar los obstáculos que impiden la igualdad en el acceso al mercado de trabajo.*

### **IV.-HEZKUNTZA** **educación**

**HELBURU ZEHATZAK** Objetivos concretos

**IV.1- Etorquinekin lotutako aurreiritziak apurtzeko neurriak/** Ruptura de estereotipos en relación con la población inmigrante.

### **V.-OSASUNA** **salud**

**HELBURU ZEHATZAK** Objetivos concretos:

**V.1 Etorkinak, osasun sistemara iristeko dituzten oztopoak gainditu/** Superar los obstáculos que impiden el acceso del colectivo inmigrante al sistema sanitario.

## **VI-PARTAIDETZA ETA KULTURARTEKOTASUNA** **participación e interculturalidad**

**HELBURU ZEHATZAK** Objetivos concretos:

**VI-1 Kulturartekotasunaren inguruko “praktika onak” ezagutu eta martxan jarri/ *Conocer y poner en práctica “buenas prácticas” en materia de multiculturalidad***

**VI-2 Eskualde mailan egiten diren kulturantzatasunaren aldeko ekintzetan koordinazio bat bilatu, *Buscar una mayor coordinación en las actividades multiculturales de la comarca***

## **VII.- SENTSIBILIZAZIOA** **sensibilización**

**HELBURU ZEHATZAK** Objetivos concretos:

**VII-1 Bertako herritarrak fenomeno migratzailearen gainean sentzibilizatzea./ *Sensibilizar a la población autóctona sobre el fenómeno migratorio.***

## VIII.-EUSKARA

**HELBURU ZEHATZAK** Objetivos concretos:

**VIII.1 Euskara ikasten bultzatu, integrazio giltza bezala/ *Fomentar el aprendizaje del euskara entre la población inmigrante como herramienta de integración.***

## IX.- BAKARRIK DAUDEN ADIN TXIKI ETORKINAK/ MENORES EXTRANJEROS NO ACOMPAÑADOS

Kolektibo honen inguruan, Plan zehatz bat lantzen ari da Tolosako Adin txikien Lan Mahaitik (Aldundiarekin eta hainbat erakunde eta elkarterekin batera). Plan honen eskema ANEXO 1ean atxikitzen da.

## 7- METODOLOGIA

Tolosako Udalak 2004. urtean onartutako Tokiko Agenda 21en Ekintza Planaren barruan, "Tolosaldeko immigrazioaren egoera ezagutzeko diagnostiko bat egiteko beharra" aipatzen da 10. Ildo Estrategikoaren 10.6.1. ekintzan.

Eskualdeko diagnostiko bat egiteko proposamena IMMIGRAZIO LAN MAHAIAN sortu zen: mahai horren helburua eskualdeko immigrazioaren behatoki-lanak egitea da eta aipatutako Agenda 21en parte hartzeko planaren barruan dago. Lan-mahai hori 2003. urtean sortu zen eta Tolosaldeko immigrazio-fenomenoaren inguruan lanean diharduten hainbat erakundek eta elkartek osatzen dute: Ereite elkarteak Jatorkin elkarteak, Sos Arrazakeriak, Gurutze Gorriak, Caritasek, Abegik, EINK (INEM), Peñascal Fundazioak, Tolosaldea Garatzen erakundeak, Hirukidek, Orixek eta Helduen Hezkuntzak.

Tolosako Udaleko Gizarte Zerbitzuetako Sailak bere gain hartu zuen proiektua eta horren ardura izan zen diagnostikoaren gauzatzea.

Hurrengo pausoa, Inmigratio Plana diseinatzea izan zen. Lan hau Tolosako Udalako Gizarte Zerbitzuetatik egin zen. Ondoren, Tolosaldea Garatzenetik, planaren zirriborroaren gainean lan egin da, Inmigratio Lan-mahaiarekin batera eta eskuartean duzun dokumentu hau osatu da.

Tolosaldea Garatzeneko Administrazioa Batzarrean aurkeztu eta onartu egingo da, eskualdeko udalen konpromezua jasoz. Ondoren, Inmigratio Zuzendaritzara bidaliko da plana.

2010 urtean, beste hiru urteetara begira, II Inmigratio Plana diseinatuko da, I. Planaren balantzea egin eta ondoren.

## **8- FINANTZAKETA**

I. Inmigratio Planaren Ekintzen finantzaketa, Tolosaldea Garatzeneko urteroko gestio planean finkatu eta onartuko da.

# 1. ERANSKINA

BAKARRIK DAUDEN ADIN TXIKI  
ETORKINEN PLANA

HELBURU OROKORRAK	HELBURU OPERATIBOAK
BIZIKIDETZA ONA LORTZEA KOMUNITATEAN	1.- Sentsibilizazio eta prestakuntza komunitarioko programa bat egin. 2.- Teknikari eta komunitate agenteen lan mahaia egituratu